

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

บทนี้จะกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัยการอภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ในด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

2. เพื่อศึกษาบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ในด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา โดยจำแนกตามตัวแปร อายุ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน

4. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2550 จำนวน 137 คน จาก 124 โรงเรียน

2. เครื่องมือในการวิจัย

1) รูปแบบของเครื่องมือ

รูปแบบของเครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือแบบ สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เพื่อนำไปใช้กับวิทยากรอิสลามศึกษากลุ่มที่ 1 เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ

ข. แบบสอบถาม แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้กับวิทยากรอิสลามศึกษากลุ่มที่ 2 ได้นำมาจากการประมวลและดัดแปลงข้อคำถามจากงานวิจัยที่มีอยู่ (ศิพร จิระวงศ์โรจน์ , 2541 ; สิทธิศักดิ์ เจ๊ะสารี, 2543 ; นงลักษณ์ หะยิมะสาและ , 2540 ; เฉลิมพล และชัน , 2550 และ ทองอินทร์ มาตรา , 2534)

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน โดยทำเรื่องขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากสำนักงานเลขานุการวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บข้อมูล

จากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากสำนักงานเลขานุการ ไปยังกลุ่มวิทยากรอิสลามศึกษา 2 วิธีการด้วยกัน วิธีการที่หนึ่งนำแบบสอบถามใส่ซองแล้วปิดแสตมป์ที่ซองเปล่าอีก 1 ฉบับนำไปยังเขตพื้นที่ให้ตัวแทนนำไปใส่ในช่องรับหนังสือราชการของแต่ละโรงเรียน เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามดำเนินการเสร็จแล้วส่งกลับมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ และวิธีการที่สองผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ช่วยวิจัยในแต่ละพื้นที่เพื่อนำไปเก็บข้อมูล โดยที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากรในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551 และได้รับคืนตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551 สิ้นสุดในวันที่ 30 เมษายน 2551 และทำการสัมภาษณ์ตัวแทนวิทยากรอิสลามศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ระหว่างวันที่ 13 – 18 กุมภาพันธ์ 2551

สำหรับตัวแทนวิทยากรอิสลามศึกษากลุ่มที่ 1 ที่ใช้ในการสัมภาษณ์จำนวน 7 คน ได้ตอบรับการสัมภาษณ์ทั้ง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และวิทยากรอิสลามศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากรได้ตอบแบบสอบถามและส่งคืน จำนวน 137 คน จำแนกเป็นวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยะลา เขต 1 จำนวน 68 คน ตอบแบบสอบถามและส่งคืนมา จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 วิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยะลา เขต 2 จำนวน 44 คน ตอบแบบสอบถามและส่งคืนมา จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 วิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยะลา เขต 3 จำนวน 25 คน ตอบแบบสอบถามและส่งคืนมา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดและบทสัมภาษณ์ที่ได้ นำมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ก. **แบบสัมภาษณ์** ผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละประเด็นบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังตามรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และนำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

ข. แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา วิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

5.1 สรุปผลการวิจัย

บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บทบาทที่เป็นจริงในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ตามความเห็นของวิทยากรอิสลามศึกษา เป็นรายชื่อทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ วิทยากรอิสลามศึกษามีความคิดเห็นว่า บทบาทที่เป็นจริงในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 รายการ และอยู่ในระดับปานกลาง 8 รายการ

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิทยากรอิสลามศึกษามีความคิดเห็นว่าบทบาทที่เป็นจริงในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 7 รายการ และอยู่ในระดับปานกลาง 8 รายการ

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน วิทยากรอิสลามศึกษามีความคิดเห็นว่าบทบาทที่เป็นจริงในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 รายการ และอยู่ในระดับปานกลาง 11 รายการ

1.4 ด้านการวัดผลและการประเมินผล วิทยากรอิสลามศึกษามีความคิดเห็นว่า บทบาทที่เป็นจริงในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 7 รายการ และอยู่ในระดับปานกลาง 6 รายการ

2 บทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ตามความคิดเห็นของวิทยากรอิสลามศึกษา เป็นรายชื่อทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ วิทยากรอิสลามศึกษามีความคิดเห็นว่า บทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกรายการ

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิทยากรอิสลามศึกษามีความคิดเห็นว่าบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกรายการ

2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน วิทยากรอิสลามศึกษามีความคิดเห็นว่าบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกรายการ

2.4 ด้านการวัดผลและการประเมินผล วิทยากรอิสลามศึกษามีความคิดเห็นว่า บทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกรายการ

3. ผลการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ที่มี อายุ เพศ การศึกษา สูงสุด และประสบการณ์การสอนต่างกัน

3.1 บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ตามทัศนะของวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีอายุต่างกัน โดยรวมมีทัศนะไม่แตกต่างกัน

3.2 บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ตามทัศนะของวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีเพศต่างกัน โดยรวมมีทัศนะไม่แตกต่างกัน

3.3 บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ตามทัศนะของวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีการศึกษาสูงสุดต่างกัน โดยรวมมีทัศนะไม่แตกต่างกัน

3.4 บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ตามทัศนะของวิทยากรอิสลามที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน โดยรวมมีทัศนะไม่แตกต่างกัน

5.2 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ในด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับบทบาทที่เป็นจริงในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของบือราสม มะยูโซะ (2528: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการตามโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวีรชาติ ไชยนุ้ย (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทที่เป็นจริงของหัวหน้าครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิตยา มัสเยาะ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษา ในทัศนะผู้บริหารและครูสอนอิสลามศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนมุสลิม จังหวัด

จะเชิงเทรา พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษา ในทัศนะผู้บริหารและผู้สอนอิสลามศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนมุสลิม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้าน พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีความสันทัดในการจัดทำเอกสารต่างๆ เช่น การจัดทำแผนการสอน บันทึกหลังการสอน ซึ่งวิทยากรอิสลามศึกษาทุกคนจำเป็นต้องทำ ดังนั้นวิทยากรอิสลามศึกษาจึงอยู่ในช่วงของการศึกษาเรียนรู้เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ และการจัดทำเอกสารต่าง ๆ จึงทำให้บทบาทที่เป็นจริงในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน รวมถึงวิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ยังติดขัดอยู่กับภาพลักษณ์ของการสอนแบบเดิม ๆ ใช้การอธิบายตามหนังสือเรียนเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ยังมีวิทยากรอิสลามศึกษาส่วนหนึ่งที่สามารถนำเทคนิคที่แปลกใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวิทยากรอิสลามศึกษาที่อายุน้อยแต่มีความสามารถในเรื่องเทคโนโลยีมากกว่าวิทยากรอิสลามศึกษาที่มีอายุมาก ๆ จึงสามารถนำเทคโนโลยีต่างมาปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาได้บ้าง

2. ระดับบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวีรชาติ ไชยนุ้ย (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของหัวหน้าครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทที่ถูกคาดหวังของหัวหน้าครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรุณ ศิริพันธุ์ (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนโครงการสอนอิสลามศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า สภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการและวิทยากรอิสลามศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ดังนั้นวิทยากรอิสลามศึกษาจึงต้องการพัฒนาตนเองและเรียนรู้เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ พร้อมทั้งทำความเข้าใจในหลักสูตรอิสลามศึกษาและต้องปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเหมาะสมกับวัย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลาย มีการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนที่มีปัญหา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของสนับสนุนสื่อ

อิสลามศึกษาที่เป็นภาษาไทย ให้กับโรงเรียน คหาวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และควรจัดให้มีการอบรมด้านการพัฒนาการเรียนการสอนให้แก่วิทยากรอิสลามศึกษา จึงทำให้บทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษาอยู่ในระดับปานมากทุกด้าน

3. ผลการเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยากรอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ของวิทยากรอิสลามศึกษา ที่มี อายุ การศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การสอนต่างกัน มีทัศนะไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของเฉลิมพล และชัน (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง พบว่า สภาพการดำเนินการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง ตามความเห็นของครูที่มีอายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน มีทัศนะไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงลักษณ์ หะยีมะสาและ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) พบว่า ครูสอนศาสนาอิสลามที่มีอายุต่างกัน มีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ครูสอนศาสนาอิสลามที่มีอายุตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไป มีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร แตกต่างจากครูสอนศาสนาอิสลามที่มีอายุตั้งแต่ 31 ปีลงมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ทั้งครูสอนศาสนาอิสลามที่มีอายุตั้งแต่ 31 ปีลงมา และตั้งแต่ 32 ปีขึ้นไป และมีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ไม่แตกต่างกัน ครูสอนศาสนาอิสลามที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ครูสอนศาสนาอิสลามที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ไม่แตกต่างกันและครูสอนศาสนาอิสลามที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ครูสอนศาสนาอิสลามที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีระดับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า วิทยากรอิสลามศึกษาส่วนใหญ่ยังมีรูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ รวมทั้งได้รับการปลูกฝังรูปแบบวิธีการสอนและถ่ายทอดมา

ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ เป็นการสอนแบบบรรยายและอธิบายไปตามหนังสือ ซึ่งเป็นวิธีการที่สะดวกและง่ายสำหรับวิทยากรอิสลามศึกษา และอีกส่วนหนึ่งคือ วิทยากรอิสลามศึกษามีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้นจึงไม่ค่อยมีการคิดวิธีการหรือรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร ดังนั้นบทบาทของวิทยากรอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนจึงไม่มีความแตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอน ของวิทยากรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ควรจัดให้มีการอบรม สัมมนาวิทยากรอิสลามศึกษาทั้ง 4 ด้านดังกล่าวเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้วิทยากรอิสลามศึกษาได้มีการพัฒนาบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมถูกต้อง อันจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ควรกำหนดหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้วิทยากรอิสลามศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรอิสลามศึกษา

3.ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อทางด้านอิสลามศึกษาให้เพียงพอ เช่น หนังสือเรียนอิสลามศึกษา อุปกรณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอน

4.ควรเพิ่มชั่วโมงเรียนอิสลามศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อิสลามศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนอย่างเต็มที่และสามารถสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียนได้

5.ควรจัดให้มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนในระดับ อำเภอ เขตพื้นที่ จังหวัดและระดับชาติเพื่อให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอิสลามศึกษา และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาอิสลามศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาการอิสลามศึกษา โดยศึกษาจากทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาการอิสลามศึกษาระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดยะลา กับโรงเรียนประถมในจังหวัดอื่น ๆ
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาการอิสลามศึกษาระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับโรงเรียนมัธยมศึกษา